

PRESSENS
FAGLIGE UTVALG

PFU-SAK NR. 251/17

KLAGER: Kari Jaquesson
PUBLIKASJON: Natt og Dag
PUBLISERINGSDATO: 01.11.2017
STOFFOMRÅDE: Humor/diverse
SJANGER: Diverse
SØKERSTIKKORD: Opplysningskontroll, samtidig imøtegåelse
REGISTRERT: 02.11.2017
BEHANDLET I PFU: 22.03.2018
BEHANDLINGSTID: 140 dager
KLAGEGRUPPE: Privatperson
PFU-KONKLUSJON:
HENVISNING VVPL.:
OMTALE/ANONYM.:
MERKNADER:

SAMMENDRAG:

Natt og Dag publiserte onsdag 1. november 2017 en nettartikkel med tittelen «Topp 9 artige radikaliseringer!».

Ingressen gikk slik:

«Sjekk hvem som er blitt radikalisert siden sist! :)»

Brødteksten ble innledet på denne måten:

«Se for deg dette. Det er en varm mai-dag, og du har tatt en god og lang dusj.

Du tar deg en tur på butikken, og møter en representant fra en blå bod som kommenterer at du lukter godt. Du er smigret av complimentet, og meddeler at du faktisk akkurat har kjøpt ny parfyme. Dere snakker om at dere begge liker Axe.

Han inviterer deg på et møte der det er gratis pizza. Du elsker jo gratis pizza!

Plutselig er du inne i Fremskrittspartiets Ungdom. Så lett kan det være.

(...)

Her Norges ni beste radikaliseringer:»

Etter dette kom mellomtittelen «Kari Jaquesson». Under mellomtittelen stod det:

«Listens mest åpenbare, samtidig mest absurde? Reisen hennes har gått fra aerobic-instruktør på God Morgen Norge til Syria-farer. I mellomtiden har hun gitt ut

kostholdsbøker, vært medlem i Kvinnegruppa Ottar, vært lettkledd på forsiden av Mann, ment at jødene står bak ISIS... Helt rå radikalisering, Kari!»

Et bilde av Kari Jaquesson som satt på en treningsmatte stod under teksten. Natt og Dag opplyste at bildet var en skjermdump fra Youtube.

Syv andre personer og en figur fra en barnebok ble videre beskrevet som radikalisert i artikkelen: Hans-Erik Dyvik Husby, Carl I. Hagen, Gry Jannicke Jarlum, Merete Hodne, Lars Akerhaug, Hans Rustad, Martine Halvorsen og «Lille Larven Aldrimett».

Helt til slutt stod det:

«Har du forslag til andre radikaliseringer vi bør se på? Eller kanskje du kjenner noen som er godt på vei? Si fra i kommentarfeltet! :)»

Etter at artikkelen ble klaget inn til PFU, la avisen til følgende tekst i delen som handlet om Kari Jaquesson:

«(Merk: Kari Jaquesson har med rette gjort oss oppmerksom på at hun i 2015 [i en Dagbladet-artikkel](#) avviste at innleggene hennes i en offentlig [Facebook-tråd fra 2015](#) skal tolkes som at hun mente at jødene sto bak IS. Hun ønsket bare å stille spørsmål om hvorfor IS ikke angriper Israel. Er ikke det pussig? Og det at hun uten videre kommentar delte Wikipedia-siden om Genie Energy, et oljeselskap som er gjenstand for en veletablert konspirasjonsteori om at Rothschild-familien står bak IS, var heller ikke ment som noen påstand om hvem som står bak IS. «For å tolke det på den måten må man ha et merkelig verdenssyn,» sa Jaquesson til Dagbladet. Og hun vet alt om merkelige verdenssyn.)»

KLAGEN:

Klager er Kari Jaquesson. Hun mener Natt og Dag har brutt god presseskikk på følgende punkter i Vær Varsom-plakaten:

- Punkt 3.2, om opplysningskontroll og kildebredde
- Punkt 4.14, om samtidig imøtegåelse

Klager skriver:

«De skriver om meg:
‘har ment at jødene står bak ISIS’
Dette er usant. Jeg har aldri sagt eller skrevet noe slikt.»

FORSØK PÅ MINNELIG LØSNING:

Partene har vært i kontakt med sikte på å løse saken i minnelighet, uten at dette har ført fram.

TILSVARSRUNDEN:

Natt og Dag kan ikke se at avisen har brutt god presseskikk. Avisen mener å ha dekning for at Kari Jaquesson «har ment at jødene står bak ISIS». Natt og Dag viser til en Facebook-kommentar som Jaquesson skrev på journalist Ingeborg Sennesets Facebook-side 1. februar 2015 (avisens vedlegg 1).

Avisen skriver:

«Det opprinnelige innlegget som Jaquesson svarte på i februar 2015, handler om hvorvidt jødehat er spesielt utbredt blant europeiske muslimer. I sitt svar spekulerer hun i hvem som 'står bak' et 'enormt PR-arbeide' som reproducerer en forestilling om at det er farlig å være jøde i Europa. Jaquesson mener man bør 'se etter pengene, hvem tjener på dette?' og at 'det er klart det er beleilig og behagelig' å si at jødehatet er økende og at det er muslimenes skyld. Videre etterlyser hun 'mer graving og nysgjerrighet fra pressen':

'Det er mange spørsmål som ikke blir stilt. For eksempel: Hva kommer det av at IS som liksom skal være så ekstreme islamister og liksom vil legge hele Europa under ikke angriper Israel? De truer påståelig med angrep mot Europa, men ikke mot Israel som vel må være en viktig "fiende" om de er det de påstår/påstås å være? Hvordan kan dette ha seg? De er jo faktisk "next door". Er ikke det pussig?

Hvem er det som tjener på IS' aktiviteter og det disse brukes til å svarte muslimer som sådan?'»

Avisen opplyser videre at Jaquesson i en kommentar i samme Facebook-tråd lenket til en Wikipedia-artikkel om Genie Energy. Avisen skriver:

«Genie Energy er et amerikansk energiselskap som ifølge artikkelen blant annet utreder oljeutvinning på Golan-høyden. (...)I Wikipedia-artikkelen kan man også lese at Genie Energys leder- og eierskap blant annet inneholder Jacob Rothschild, Michael Steinhardt og Howard Jonas. Disse tre er profilerte, jødiske forretningsmenn som ofte nevnes i forbindelse med konspirasjonsteorier om jødisk verdensmakt. (...)»

Natt og Dag påpeker videre at artikkelen er skrevet «i en lett og humoristisk tone, som del i en rekke humoristiske saker Natt&Dag publiserer, hvis tone og konvensjoner våre lesere er godt kjent med». Avisen påpeker at samme artikkel omtaler at Gry Jannicke Jarlum har sett en UFO på nært hold. «Ikke alt skal tolkes bokstavelig», opplyser Natt og Dag.

Avisen beskriver deretter nærmere hvorfor den mener å ha dekning for at Jaquesson «har ment at jødene står bak ISIS»:

«Som vi utla ovenfor, er NATT&DAGs syn at det er god dekning i Jaquessons offentlige uttalelser for påstanden om at hun har «ment at jødene står bak ISIS», uavhengig av om hun går og tror det i dag. Verbet 'å mene' refererer her til den offentlige handlingen Jaquesson utførte ved å produsere meningsinnhold på Sennesets Facebook-side, selv om det rent grammatisk var formulert som en rekke insinuerende spørsmål (se vedlegg 2 for diskusjon om denne velkjente strategien).»

Natt og Dag mener også at påstanden må forstås som en referanse også til uttalelsene og kontroversen som kom i etterkant av Jaquessons Facebook-kommentar, «snarere enn en ny opplysning NATT&DAG formidler».

Om klagers anførelse om brudd på punkt 4.14, skriver avisen:

«Etter NATT&DAGs syn er spørsmålet om dette punktet kun relevant om påstanden i artikkelen ikke forstås som en referanse til Jaquessons offentlige uttalelser og kontroversen rundt dem, eller om utvalget mener at tolkningen av hennes uttalelser, som altså reflekterer en konsensus, er usann, urimelig eller ny.»

Avisen opplyser i tillegg at den på eget initiativ har lagt inn en presisering i saken om at Jaquesson er uenig i tolkningen av Facebook-kommentaren hennes.

Avslutningsvis forteller Natt og Dag at avisen «etter grundig refleksjon» mener det er grunnlag for å vurdere om artikkelen utgjør et brudd på punkt VVP punkt 3.9:

«Har NATT&DAG utvist tilstrekkelig 'hensyn overfor personer som ikke kan ventes å være klar over virkningen av sine uttalelser'? Har vi misbrukt klagers 'uvidenhet eller sviktende dømmekraft'? Vi håper utvalget vil tilgi vår uerfarenhet med prosess og formaliteter og eventuelt informere oss om det er mulig for dem å gjøre en slik vurdering 'på kjøpet' eller om vi i så fall må sende inn en separat klage mot oss selv.»

Klager fastholder at Natt og Dag har brutt god presseskikk. Hun skriver:

«Jeg har lest vedlegget fra Natt og Dag der de kommer med en rekke "tolkninger" fra diverse aktører.

Det de kommer med er uvesentligheter og ikke en begrunnelse for å fabrikere. De skriver at jeg mener noe jeg aldri har gitt uttrykk for, snarere tvert i mot.

Jeg har ikke noe problem med å formulere meninger, så det er sjelden tvil om hva jeg faktisk mener i en gitt sak.

De har heller ikke søkt sannheten ved å ta kontakt med meg.»

Natt og Dag kan fremdeles ikke se å ha brutt god presseskikk. Avisen skriver:

«Jeg kan godt legge til at vi ikke på noen måte har forsøkt å begrunne en fabrikasjon, fordi vi ikke har fabrikkert noe. I tillegg stemmer det ikke at vi ikke har 'søkt sannheten ved å ta kontakt', for det har vi jo – som sagt – gjort, og forsøkt å komme til en minnelig løsning. Etter en lengre mailutveksling var det til slutt Jaquesson som sluttet å svare oss, da vi la fram et konkret forslag til merknad i teksten.»